

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.007.04.2021

Renata Tracz
Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
w Rewalu

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy
ul. Klifowa 37
72-344 Rewal

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/093 – Funkcjonowanie młodzieżowych ośrodków wychowawczych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rewalu ¹ , ul. Klifowa 37, 72-344 Rewal
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Tracz, pełniąca obowiązki Dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Rewalu ² od 1 lutego 2021 r. W okresie objętym kontrolą funkcję dyrektora MOW sprawowali: Marek Kasprzak od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2020 r. i następnie Aleksander Kozielski ³ w okresie od 1 września 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie MOW do realizacji zadań. 2. Realizacja przez MOW zadań opiekuńczych i wychowawczych. 3. Monitorowanie skuteczności realizowanych zadań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do 31 marca) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz później, do dnia zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Bogusław Wójcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/68/2021 z 14 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą MOW był przygotowany do realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych. Wychowankom zapewniono wymagane warunki mieszkalne, a obiekty spełniały wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny. Zatrudniona w MOW kadra pedagogiczna posiadała odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a tygodniowy wymiar czasu pracy psychologa i pedagoga był adekwatny do liczby wychowanków aktualnie przebywających w Ośrodku. W latach 2018-2020, pomimo sformułowania po kontroli NIK w 2017 r.⁶ wniosku, nadal nie były przeprowadzane okresowe kontrole stanu technicznego obiektów, o których mowa w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego⁷. W obiektach Ośrodka nie umieszczono planów ewakuacji, co było niezgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny⁸. Ponadto MOW nie opracował instrukcji przeciwpożarowej, co stanowiło naruszenie § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁹. W celu

¹ Dalej: MOW lub Ośrodek.

² Dalej: Dyrektor MOW.

³ Pełniący obowiązki Dyrektora.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁶ Kontrola P/17/099 przeprowadzona w MOW w 2017 r.; dalej: kontrola NIK z 2017 r.

⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.; dalej: Prawo budowlane.

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1604.); dalej: rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁹ Dz. U. Nr 109 poz. 719 ze zm.; dalej: rozporządzenie MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

poprawy bezpieczeństwa wymagana jest trwała naprawa nawierzchni wokół Ośrodka oraz jego oświetlenia.

W MOW realizowano zadania opiekuńczo-wychowawcze wspierane przez zajęcia resocjalizacyjne, socjoterapeutyczne, profilaktyczno-wychowawcze i o charakterze terapeutycznym. Jednak wyniki czterech kontroli przeprowadzonych w latach 2020-2021 przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie¹⁰ wykazały niezapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków przebywania w Ośrodku, co doprowadziło do zawieszenia przez Ośrodek Rozwoju Edukacji¹¹ wskazań MOW jako ośrodka resocjalizacyjnego. Mimo podejmowanych działań, każdego roku odnotowywano po kilkadziesiąt ucieczek, a ponad 50% skreśleń z ewidencji wychowanków wynikało z ich długotrwałej nieobecności, bądź z przeniesienia do innego MOW ze względów wychowawczych. W związku z zaistniałymi zdarzeniami w Ośrodku prowadzone są stosowne postępowania.

Wszyscy nowo przyjęci wychowankowie mieli opracowane Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne¹², jednak nie wszystkie zostały sporządzone w wymaganym terminie oraz rzetelnie. W objętej badaniem dokumentacji 12 wychowanków wystąpiły trzy przypadki niemodyfikowania IPE-T po uzyskaniu przez wychowanka orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego na kolejny etap edukacyjny oraz jeden przypadek opracowania IPE-T dopiero po 356 dniach od przyjęcia do Ośrodka. Nierzetelność w opracowywaniu ww. dokumentów polegała na nieokreśleniu wymiaru godzin zajęć wyrównawczych i socjoterapeutycznych w trzech przypadkach (z 12 badanych) oraz nieujęciu zajęć socjoterapeutycznych zaleconych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego w jednym. Stwierdzone w opracowanych IPE-T braki stanowiły naruszenie § 6 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia¹³.

Wychowankowie usamodzielniani przez MOW opracowywali Indywidualne Programy Usamodzielnienia¹⁴, w których zostały ujęte wszystkie wymagane elementy. Z badanej próby 24 nieletnich po opuszczeniu MOW naukę kontynuowało 58,3%, natomiast pracę podejmowało (41,7%).

Ośrodek wykonywał dwa razy do roku wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania wychowanków, w których zawarto wymagane elementy. Dopełniono również obowiązek oceny efektów podejmowanych działań oraz badano poziom bezpieczeństwa wychowanków. MOW posiadał wiedzę o usamodzielniających się wychowankach, monitorując ich dalsze losy z wykorzystaniem ankiet.

¹⁰ Dalej: KO.

¹¹ Dalej: ORE.

¹² Dalej: IPE-T.

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2020 r. poz.1309); dalej: rozporządzenie MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia.

¹⁴ Dalej: IPU.

III..Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie MOW do realizacji zadań

1.1. MOW jest publiczną placówką, prowadzoną przez Powiat Gryficki. Ośrodek przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji, jako placówka resocjalizacyjno – wychowawcza, a dla młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, jako resocjalizacyjno–rewalidacyjna. Według Statutu MOW jest przeznaczony dla 72 chłopców w wieku od 13 do 18 lat.

(akta kontroli str. 21, 31)

W latach 2018-2021 w Ośrodku obowiązywały „Procedury postępowania pracowników pedagogicznych w szczególnych przypadkach”¹⁶, przyjęte przez Radę Pedagogiczną 31 sierpnia 2015 r. Procedury te dotyczyły postępowań m.in. w przypadku: 1) bójki pomiędzy wychowankami; 2) ucieczki nieletniego z MOW; 3) stwierdzenia, że wychowanek jest pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych; 4) próby samobójczej wychowanka; 5) ujawnienia kradzieży; 6) dowiedzenia przez policję nieletniego będącego pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych; 7) podejrzeń, że wychowanek posiada substancję psychoaktywną; 8) agresywnego zachowania wychowanka lub aktów wandalizmu; 9) epizodu psychiatrycznego wychowanka; 10) zaistnienia wypadku wychowanka; 11) samobójstwa/zabójstwa; 12) ewakuacji Ośrodka.

W badanym okresie zostały opracowane ponadto procedury dotyczące: 1) przewozu wychowanka- brak informacji od kiedy procedura została przyjęta do stosowania i jak została wprowadzona; 2) zasad postępowania z wychowankiem, który przeszkadza w prowadzeniu zajęć szkolnych i samowolnie opuszcza salę lekcyjną – procedura zaakceptowana przez Radę Pedagogiczną 27 czerwca 2019 r.; 3) bezpieczeństwa na czas pandemii w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID -19, obowiązująca od 1 września 2020 r. – brak informacji w jaki sposób procedura została przyjęta do stosowania.

(akta kontroli str. 77-105)

Były dyrektor MOW wyjaśnił, że procedury przewozu wychowanka i bezpieczeństwa na czas pandemii zostały przedstawione i omówione podczas rad pedagogicznych (...) jednakże możliwym jest, iż rzeczywiście pominięto poddanie ich pod głosowanie.

(akta kontroli str.474, 478)

1.2. W zakresie dokumentacji zdarzeń szczególnych przyjęta procedura polegała na: 1) powiadomieniu o zdarzeniu Dyrektora/Wicedyrektora Ośrodka; 2) sporządzeniu przez osobę w obecności, której miało miejsce zdarzenie notatki służbowej na okoliczność wystąpienia zdarzenia; 3) przekazaniu notatki Dyrektorowi Ośrodka/pedagogowi; 4) podjęciu przez pedagoga w zależności od rodzaju zdarzenia dalszych czynności (powiadomienie sądu rodzinnego, opiekunów prawnych, policji).

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Dalej: Procedury postępowania w szczególnych przypadkach.

Ucieczki wychowanków z MOW ewidencjonowane były przez pedagoga w rejestrze prowadzonym w formie papierowej¹⁷, ze wskazaniem: rodzaju wydarzenia, imienia i nazwiska wychowanka, przeprowadzonych działań, uwag¹⁸.

(akta kontroli str. 104-105)

1.3. W wyniku oględzin MOW¹⁹ stwierdzono m.in. że: 1) otwarta przestrzeń pomiędzy biegami schodów w budynku Ośrodka zabezpieczona była siatką; 2) w pomieszczeniach znajdowały się apteczki ze środkami niezbędnymi do udzielania pierwszej pomocy i instrukcją jej udzielania; 3) teren był ogrodzony, a szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren MOW zabezpieczone w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię; 4) drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe.

W budynkach MOW brak było umieszczonych w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp, planów ewakuacji, teren wokół budynku był utwardzony i częściowo wyłożony polbrukiem, jednak jego powierzchnia była nierówna z licznymi spękaniem, ubytkami i nierównościami. Na środku utwardzonej drogi przebiegającej wzdłuż bocznej części budynku znajdowała się wystająca studzienka kanalizacyjna. Przęsła w ogrodzeniu były powyginane. Od strony zejścia na plażę ubytki w przęsłach zostały zabezpieczone cienką siatką. Na terenie Ośrodka jedna lampa oświetleniowa (z 12) miała uszkodzony klosz oraz na jednej niezabezpieczony był dostęp do przewodów elektrycznych, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 106-135)

Dyrektor MOW wyjaśniła: *Dostęp do przewodów elektrycznych w lampie został zabezpieczony. W nowym roku szkolnym planowane jest wyrównanie terenu wokół Ośrodka. Część ogrodzenia od strony brzegu morskiego jest własnością Urzędu Morskiego i w związku tym podejmiemy rozmowy z Urzędem Morskim w sprawie naprawy ogrodzenia. Planuję również wystąpić do Starostwa Powiatowego o środki na remont pomieszczeń. (malowanie sali gimnastycznej, pokoju nauczycielskiego, remonty pokoi wychowanków (naprawa podłóg, malowanie ścian), odświeżenie kuchni i stołówki.*

(akta kontroli str. 769)

Stosownie do § 21 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracownicy MOW odbyli przeszkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

(akta kontroli str. 144-146)

1.4. W latach 2018-2020 zespół kontrolny²⁰ przeprowadzał kontrole dotyczące gotowości MOW do rozpoczęcia roku szkolnego. Kontrole odbywały się pod koniec sierpnia każdego roku. W wyniku tych kontroli zespół nie wnosił istotnych zastrzeżeń do stanu pomieszczeń. Kopie protokołów przekazywane były do Starostwa Powiatowego w Gryficach.

(akta kontroli str. 147-156, 474, 479, 359, 365)

W latach 2018-2021 w obiektach MOW zostały przeprowadzone kontrole dotyczące:

1) okresowego przeglądu przewodów dymnych i wentylacyjnych – uwag nie wniesiono²¹;

¹⁷ Aktualnie prowadzony rejestr został założony od początku roku szkolnego 2012/2013 – pierwszy wpis w rejestrze wprowadzono pod datą 4 września 2012 r.

¹⁸ Data i sposób powrotu do MOW lub data skreślenia z ewidencji w przypadku niepowrotu.

¹⁹ Przeprowadzonych przez kontrolera NIK 17 czerwca 2021 r. na podstawie art. 39 ustawy o NIK.

²⁰ W skład którego wchodził specjalista ds. BHP oraz wskazany przez Dyrektora MOW pracownik.

²¹ W protokołach wskazano, że przewody spalinowe i wentylacyjne są sprawne i nadają się do użytkowania. Na sezon grzewczy. Protokoły z: 19 kwietnia 2017 r.; 16 kwietnia 2018 r. 16 kwietnia 2019 r., 11 maja 2020 r. . Kontrole przeprowadzone przez mistrza kominarskiego posiadającego uprawnienia.

- 2) okresowej kontroli sprawności technicznej instalacji gazowej, stacji redukcyjno – pomiarowej gazu – uwag nie wniesiono²²;
- 3) pomiarów elektrycznych – stan instalacji elektrycznej dobry; data kolejnego pomiaru - 4 kwietnia 2019 r. W dokumentacji brak było protokołu z kolejnych pomiarów ochronnych²³;
- 4) przeglądu urządzeń ppoż. i gaśnic – pozytywne wyniki badań w każdym roku oraz wskazanie, że obiekt jest oznakowany zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej i PN dotyczącą znaków bezpieczeństwa²⁴.
(akta kontroli str. 157-158)

Ostatnie roczne i pięcioletnie kontrole stanu technicznego obiektów użytkowanych przez MOW, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 Prawa budowlanego zostały przeprowadzone 5 kwietnia 2017 r.²⁵ Przeprowadzający kontrole nie wniósł uwag do stanu obiektu. W książce obiektu budowlanego nie wpisano innych kontroli przeprowadzonych po 5 kwietnia 2017 r.

(akta kontroli str. 157-160)

Były Dyrektor MOW wyjaśnił: *W sprawie okresowych kontroli tzw. rocznych przeglądów budowlanych kontaktowałem się z Panią (K...), która jest pracownikiem Wydziału Nieruchomości Powiatu Gryfickiego. Pani ta przekazała mi kontakt do osoby, która zajmuje się tą materią (...). Pan Ż(...) zapoznał się z dokumentacją zgromadzoną w placówce m.in. z przeglądami elektrycznymi, kominiarskimi, straży pożarnej itp. Po oględzinach stwierdził, że mamy przeprowadzane częściowe przeglądy, które stanowią dokumentację potwierdzającą zapewnienie właściwego stanu technicznego obiektów. (...)*

(akta kontroli str. 474, 478)

Starosta Gryficki w złożonej informacji²⁶ wyjaśnił: (...) że Starostwo Powiatowe w Gryficach nie posiadało informacji, że w MOW Rewalu od 2018 r. nie zostały przeprowadzone okresowe kontrole stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy Prawo budowlane. W 2017 r. w ramach pomocy merytorycznej pracownika Wydziału Nieruchomości i Inwestycji, na początku roku, na prośbę ówczesnego Dyrektora MOW, zostały przeanalizowane protokoły z przeglądów zawarte w teczce budowlanej i wskazano na konieczność przeprowadzenia przeglądów rocznych. Pismem NN.670.01.01.2020MK z 8 stycznia 2020 r. Wydział Nieruchomości i Inwestycji przypomniał o obowiązku prowadzenia książek obiektów wraz ze wszystkimi protokołami przeglądów okresowych, e-mailem z dnia 09 lutego 2021 r. przypomniano o obowiązku w zakresie prowadzenia kontroli zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane. (...).

(akta kontroli str. 359, 365)

Dyrektor MOW wyjaśniła: *Pełnienie obowiązku Dyrektora zostało mi powierzone z dniem 01 lutego 2021 r. W związku ze stawianymi MOW zarzutami niezachowania bezpiecznych i higienicznych warunków przebywania w Placówce, priorytetem było dla mnie zapoznanie się z sytuacją wychowawczą i kadrową MOW. Przeprowadzenie kontroli zleciłam niezwłocznie po wykazaniu uchybienia przez NIK.*

(akta kontroli str. 768)

Kontrole pomiarów elektrycznych oraz roczną stanu technicznego obiektów użytkowanych przez MOW, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa

²² Protokoły nr: 49/2018 z 30 marca 2018 r.; 49/2019 z 18 kwietnia 2019 r., 31/2020 z 16 kwietnia 2020 r., 34/2021 z 14 kwietnia 2021 r.

²³ Protokół UZGRYF/253/2018 z 4 kwietnia 2018 r.

²⁴ Protokoły z: 9 maja 2018 r., 21 maja 2019 r., 1 maja 2020 r. i 13 maja 2021 r.

²⁵ W trakcie kontroli NIK z 2017 r.

²⁶ Udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

budowlanego, przeprowadzono odpowiednio: 10 i 21 czerwca 2021 r., tj. w trakcie kontroli NIK. W wyniku ww. kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 159-177)

W MOW w badanych latach na podstawie § 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej przeprowadzane były okresowe²⁷ przeglądy urządzeń ppoż. i gaśnic, w ich wyniku nie stwierdzono nieprawidłowości.

W Ośrodku nie została opracowana instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, o której mowa w § 6 ww. rozporządzenia, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 158, 768)

1.5. Budynek MOW, pełnił funkcję szkolną i mieszkalną dla wychowanków oraz administracyjną dla pracowników. Według stanu na 17 czerwca 2021 r.²⁸ :

- w MOW przebywało 24 wychowanków, zakwaterowanych w dwóch oddzielnych grupach wychowawczych (po 12 w każdej grupie). Pokoje aktualnie użytkowane przez wychowanków wyposażone były w jednoosobowe łóżka, szafki do przechowywania rzeczy osobistych, szafy ubraniowe. Zamieszkiwało w nich od dwóch do czterech osób, łazienki i toalety umożliwiały korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Pomieszczenia dla pozostałych grup wyłączane były czasowo z użytkowania²⁹;
- każda z grup wychowawczych dysponowała pomieszczeniami: rekreacyjno-wypoczynkowymi, do prania i suszenia odzieży oraz do samodzielnego przygotowywania posiłków;
- MOW posiadał pomieszczenie umożliwiające organizację spotkań całej społeczności (sala gimnastyczna);
- ciągi komunikacyjne (korytarze) objęte były monitoringiem wizyjnym, do którego podgląd znajdował się w gabinecie Dyrektora i pokojach wychowawców grup;
- w MOW przygotowany był pokój chorych, zlokalizowany w oddzielonej części z dostępem do oddzielnej łazienki. Z pokoju była możliwość wyjścia bezpośrednio na parter budynku z pominięciem ciągów komunikacyjnych użytkowanych przez innych wychowanków;
- w MOW brak było udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 106-143)

1.6. Liczba wychowanków Ośrodka³⁰ na : 31 marca, 30 czerwca, 30 września oraz 31 grudnia wynosiła odpowiednio w: 2018 r. - 52 (11), 52 (9), 50 (23), 42 (7); 2019 r. - 41 (35), 51 (10), 52 (38), 47(5); 2020 r. - 50(40), 63(7), 50(35), 39(5); 2021 r.³¹ - 29 (22).

Różnice pomiędzy stanem ewidencyjnym oraz liczbą wychowanków obecnych w Ośrodku wynikały z urlopów udzielonych wychowankom przez sądy, pobytów w szpitalach, zwolnień lekarskich, ucieczek, niepowrotów oraz skierowań niezrealizowanych (stan ewidencyjny wg wystawionych skierowań).

Wykorzystanie miejsc określonych w Statucie (72) w latach 2018-2021 (na 31 grudnia) kształtowało się na poziomie: 58%, 65% i 54%³².

(akta kontroli str. 31, 177)

Znaczący spadek liczby wychowanków przebywających w MOW w roku szkolnym 2020/2021 wynikał ze wstrzymania skierowań do Ośrodka przez ORE, co opisano w punkcie 2.2 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 268-271)

²⁷ Przeglądy : 9 maja 2018 r., 21 maja 2019 r., 1 maja 2020 r. i 13 maja 2021 r.

²⁸ Przeprowadzenie przez kontrolera NIK oględzin obiektów MOW – art. 39 ustawy o NIK.

²⁹ Z uwagi na liczbę wychowanków.

³⁰ Według stanu ewidencyjnego oraz faktycznie obecnych.

³¹ Na 31 marca 2021 r.

³² W porównaniu do stanów ewidencyjnych.

1.7. W latach 2018-2021 (do 31 marca) łącznie wystawiono 382 skierowania nieletnich do MOW (z tego: 97 w 2018 r., 155 w 2019 r., 130 w 2020 r.). W 2021 r. nie zostało wystawione żadne skierowanie. Na podstawie ww. skierowań proces resocjalizacji rozpoczęło ogółem 172 wychowanków (tj. 45% skierowanych), w tym: 51 w 2018 r., 61 w 2019 r. i 60 w 2020 r.

Łączna liczba niezrealizowanych w kontrolowanym okresie skierowań wyniosła 210³³, tj. 45% ogółu skierowań wystawionych do MOW.

(akta kontroli str. 178)

1.8. W latach 2018-2020 zatrudnienie kadry pedagogicznej MOW kształtowało się na poziomie³⁴:

- wychowawcy odpowiednio: w 2018 r. – 18³⁵ i 17³⁶; w 2019 r. – 17³⁷, w 2020 r. – 17³⁸ i 15³⁹;
- nauczyciele w szkołach odpowiednio: w 2018 r. – 10⁴⁰, w 2019 r. – 10⁴¹ i 12⁴², w 2020 r. – 12⁴³ i 13⁴⁴.

Na 31 marca 2021 r. zatrudnionych było po 15 wychowawców i nauczycieli.

(akta kontroli str. 179-180, 182-183)

1.9. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku prowadzono następujące szkoły specjalne, odpowiednio w roku szkolnym:

- 2017/2018: Gimnazjum (kl. II-III), Szkoła Podstawowa Specjalna (kl. VI-VII), Zasadnicza Szkoła Zawodowa (kl. II), Branżowa Szkoła I Stopnia (kl. I),
- 2018/2019: Gimnazjum (kl. III), Szkoła Podstawowa (kl. VI-VIII), Branżowa Szkoła I Stopnia (kl. I-II),
- 2019/2020: Szkoła Podstawowa (kl. VII-VIII), Branżowa Szkoła I Stopnia (kl. I-II),
- 2020/2021: Szkoła Podstawowa (kl. VII-VIII), Branżowa Szkoła I Stopnia (kl. I-II).

(akta: kontroli str. 181)

1.10. W latach 2018-2021 (do 31 marca) opiekę pedagogiczno-psychologiczną w Ośrodku sprawował przeciętnie jeden pedagog⁴⁵ i jeden psycholog⁴⁶. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r., pomimo że liczba ewidencyjna wychowanków MOW była większa niż 36⁴⁷, wymiar czasu pracy dla pedagoga oraz psychologa ustalony został według pensum wynikającego z uchwały Nr X/71/15 Rady Powiatu w Gryficach z dnia 27 sierpnia 2015 r. i następnie uchwały Nr XLVII/311/18 z dnia 30 sierpnia 2018 r.⁴⁸, tj. na 22 godziny tygodniowo.

³³ W tym: 46 w 2018 r., 94 w 2019 r. i 70 w 2020 r.

³⁴ Według stanu na: 31 marca, 30 czerwca, 30 września oraz 31 grudnia

³⁵ Na 31 marca, 30 czerwca i 30 września.

³⁶ Na 31 grudnia.

³⁷ We wszystkich czterech datach.

³⁸ Na 31 marca i 30 czerwca.

³⁹ Na 30 września i 31 grudnia.

⁴⁰ We wszystkich czterech datach.

⁴¹ Na 31 marca i 30 czerwca.

⁴² Na 30 września i 31 grudnia.

⁴³ Na 31 marca, 30 czerwca i 30 września.

⁴⁴ Na 31 grudnia.

⁴⁵ Z wyłączeniem okresów od 1 sierpnia 2017 r. do 31 lipca 2018 r., od 1 września 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. kiedy zatrudnionych było dwóch pedagogów.

⁴⁶ Z wyłączeniem okresów od 1 kwietnia 2018 r. do 31 sierpnia 2019 r. kiedy zatrudnionych było dwóch psychologów

⁴⁷ Stany ewidencyjne i faktyczne wychowanków wynosiły odpowiednio: 1) na 31 marca w latach 2018-2021: 52/11; 41/35; 50/40; 29/22; 2) na 30 czerwca w latach 2018-2020: 52/9, 51/10, 63/7; 3) na 30 września w latach 2018-2020: 50/23, 52/38, 50/35; 4) na 31 grudnia w latach 2018-2020: 42/7, 47/5, 39/5.

⁴⁸ Uchwała Nr X/71/15 Rady Powiatu w Gryficach z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom zajmującym stanowiska kierownicze w szkołach oraz tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć niektórych nauczycieli szkół prowadzonych przez Powiat Gryficki - Dz. Urz. Woj.

Badanie kontrolne przeprowadzone na podstawie stanów faktycznych wychowanków we wrześniu 2019 r. oraz marcu 2020 r.⁴⁹ wykazało, że w Ośrodku stosowana była zasada, że w okresach, w których liczba wychowanków faktycznie obecnych w MOW przekraczała 36, tygodniowy wymiar czasu pracy pedagoga i psychologa zwiększany był godzinami ponadwymiarowymi adekwatnie do liczby wychowanków przebywających w MOW w danym tygodniu.

(akta kontroli str. 184-208)

1.11. Zachodniopomorski Kurator Oświaty⁵⁰, w wyniku kontroli doraźnej przeprowadzonej w MOW 28 kwietnia 2021 r. na zlecenie NIK, ustalił, że:

- wszyscy wychowawcy zatrudnieni na 15 marca 2021 r. posiadali wymagane kwalifikacje;
- spośród 15 nauczycieli zatrudnionych w MOW: 11 posiadało kwalifikacje niezbędne do nauczania prowadzonych przedmiotów i zajęć, trzech było zatrudnionych za zgodą KO, jeden nie posiadał kwalifikacji do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach przeznaczonych również dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną i nie posiadał zgody KO;
- pedagog i psycholog zatrudnieni w MOW⁵¹ posiadali kwalifikacje do pracy w szkołach przeznaczonych również dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, o których mowa w §§ 18 i 19 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 548-595)

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością Kurator Oświaty zalecił prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach wchodzących w skład MOW przez nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje zgodnie z § 16 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

(akta kontroli str. 594)

Dyrektor MOW wyjaśniła: sytuacja dotyczy nauczyciela wychowania fizycznego, będącego na długoterminowym zwolnieniu lekarskim. Według decyzji Ministerstwa Edukacji Narodowej z 14 lipca 2010 r. ww. nauczyciel spełniał wymagania kwalifikacyjne, o których mowa w art. 9 ust. 1a-3 ustawy KN. W ten sposób nabył stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Podczas rozmowy nauczyciel zobowiązał się do skończenia studiów podyplomowych w ramach doskonalenia zawodowego po skończeniu długoterminowego zwolnienia lekarskiego.

(akta kontroli str. 691, 696)

1.12. Wicedyrektor MOW wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą przewozy wychowanków realizowane były zawsze przez dwie osoby: kierowcę zatrudnionego w MOW lub jednego z dwóch wychowawców posiadających uprawnienia do przewozu osób oraz przez osobę wyznaczoną do opieki nad wychowankami, z wykorzystaniem samochodu MOW, przeznaczonego do przewozu siedmiu osób. Samochód posiadał standardowe wyposażenie i nie miał żadnych dodatkowych zabezpieczeń w związku z przewożeniem wychowanków.

(akta kontroli str. 689, 692-693)

Zachodniopomorskiego poz. 3891 (obowiązująca do 31 sierpnia 2018 r.) i Uchwała Nr XLVII/311/18 Rady Powiatu w Gryficach z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie jak wyżej (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 4582).

⁴⁹ Faktyczna liczba wychowanków przebywających w MOW na: 30 września 2019 r. – 38; 31 marca 2020 r. – 40.

⁵⁰ Dalej: Kurator Oświaty.

⁵¹ Na 31 marca 2021 r.

Dyrektor MOW wyjaśniła: w dniu 28 stycznia 2020 r., trakcie przewozu nieletnich doszło do czynnej napaści na nauczyciela. (...) Aby zapobiec podobnym zdarzeniom w przyszłości stworzono procedurę „Przewozu Wychowanka”.

(akta kontroli str. 693)

1.13. Dyrektor MOW wyjaśniła, że nie wprowadzono procedur związanych z zapobieganiem wnoszenia na teren MOW alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających. Nie przeprowadzono badań na obecność w organizmie alkoholu lub innego środka odurzającego, gdyż tego rodzaju czynności są przeprowadzane przez uprawnione organy. W MOW nie wystąpiły również problemy związane z wnoszeniem na teren alkoholu, narkotyków i niebezpiecznych narzędzi.

(akta kontroli str. 694)

1.14. We wprowadzonych od 1 września 2020 r. zasadach bezpieczeństwa na czas pandemii w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID -19 określone zostały: 1) obowiązki: Dyrektora MOW, pracowników obsługi i administracji, nauczycieli i wychowawców oraz rodziców/opiekunów prawnych, 2) zasady pracy szkoły i stołówki w podwyższonym reżimie sanitarnym, 3) procedura postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 lub zachorowania na COVID-19 u wychowanka oraz pracownika.

(akta kontroli str. 209-216)

Dyrektor MOW wyjaśniła: w związku z pandemią COVID -19 zostały wprowadzone specjalne rozwiązania w zakresie funkcjonowania placówki. Placówka funkcjonuje w trybie stacjonarnym, z zachowaniem procedur „Funkcjonowania Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w okresie pandemii na podstawie wytycznych MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek od 1 września 2020 roku”. Uroczystości, apele i akademie szkolne były realizowane wg kalendarza szkolnego w reżimie sanitarnym, pomieszczenia były ozonowane.

(akta kontroli str. 690, 694)

W MOW wystąpiło zakażenie wirusem SARS-CoV-2 u dziesięciu wychowanków. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gryficach o wykryciu zakażeń SARS Cov-2 wśród podopiecznych MOW poinformował 21 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 694)

Dyrektor MOW wyjaśniła: zakażeni wychowankowie zostali odseparowani na oddzielną grupę. Wprowadzono zakaz przemieszczania się pomiędzy grupami wychowawczymi. Zajęcia szkolne odbywały się w obrębie grupy. Wyznaczeni nauczyciele pełnili dyżury w grupach wychowawczych nie przemieszczając się pomiędzy grupami. Pozostali nauczyciele przygotowywali karty pracy dla wychowanków zgodnie z podstawą programową. Zmieniono również godziny posiłków tak, aby każda grupa spożywała posiłki w odstępach czasowych. (...) W czasie pandemii COVID – 19 wychowankowie mieli stały dostęp do opieki medycznej poprzez współpracę z lekarzem rodzinnym, dentystą i pielęgniarką pracującą w MOW. (...) W MOW znajduje się pomieszczenie do odbywania kwarantanny i izolacji. (...) Nie wystąpiły większe problemy związane z funkcjonowaniem MOW w czasie pandemii.

(akta kontroli str. 694)

Według oświadczenia wicedyrektora MOW w przypadkach zakażenia COVID -19, w celu izolacji wykorzystywany był pokój chorych, a pomieszczenia grupy czwartej stanowiły bazę, jeśli zaistniałaby konieczność odizolowania jednocześnie większej liczby wychowanków w związku z pandemią.

(akta kontroli str. 107)

W sprawie zakażenia pracowników MOW Dyrektor wyjaśniła, że zakażenie SARS-CoV-2 wystąpiło w MOW u pięciu pracowników (przez cały okres ogłoszenia stanu pandemii). Pracownicy byli w takiej sytuacji kierowani na izolację domową.

(akta kontroli str. 694)

W związku z walką i zapobieganiem COVID-19 Starostwo Gryfickie przekazało do MOW m.in.: wolnostojące stacje do dezynfekcji rąk, termometry bezdotykowe, generator ozonu, rękawiczki jednorazowe, przyłbice ochronne, czepki, fartuchy, gogle i kombinezony ochronne, maseczki medyczne oraz płyny do dezynfekcji.

(akta kontroli str. 379-381)

Spośród 32 pracowników pedagogicznych⁵² deklarację szczepienia przeciwko COVID-19 złożyło 12 osób. Dyrektor MOW nie posiadała informacji czy zgłoszeni do szczepienia pracownicy zaszczepili się w wyznaczonych dla nich terminach.

(akta kontroli str. 217)

Dyrektor MOW wyjaśniła, że nie wystąpiły problemy związane z rejestracją pracowników MOW na szczepienia i realizacją szczepień.

(dowód: akta kontroli str. 695)

1.15. Spośród sześciu wniosków w zakresie przygotowania MOW do realizacji zadań, sformułowanych w wyniku kontroli NIK z 2017 r., zrealizowane zostały cztery⁵³. Nie został zrealizowany wniosek dotyczący przeprowadzania kontroli obiektu MOW w terminach wynikających z przepisów Prawa budowlanego. Wniosek w zakresie spełnienia na terenie MOW wymagań z zakresu bezpieczeństwa określonych w rozporządzeniu MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, zrealizowano częściowo, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości⁵⁴.

(dowód: akta kontroli str. 735, 774-775)

Stwierdzone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Nieprzeprowadzanie w MOW w latach 2018-2021 okresowych kontroli rocznych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego. Ostatnia taka kontrola stanu technicznego obiektu została przeprowadzona w obiektach MOW 5 kwietnia 2017 r., tj. ponad cztery lata temu. Nie została przeprowadzona również kontrola okresowa stanu instalacji elektrycznej obiektu MOW, której termin wykonania określono do 4 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli str. 157-160)

Na podstawie art 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli: 1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska, c) instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

Kontrole pomiarów elektrycznych i roczna stanu technicznego w obiektach użytkowanych przez MOW, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa

⁵² Według stanu zatrudnienia na 31 stycznia 2021 r.

⁵³ 1) Przekazywanie organowi prowadzącemu kopii protokołów z kontroli gotowości Ośrodka do rozpoczęcia roku szkolnego; 2) Ujęcie w Statucie MOW zagadnień wymaganych rozporządzeniem w sprawie statutów placówek publicznych z 2005 r.; 3) Zwiększenie tygodniowej liczby godzin pracy psychologa i pedagoga do wymogów wynikających z przepisów; 4) Przestrzeganie maksymalnej dopuszczalnej liczby wychowanków w grupach wychowawczych.

⁵⁴ Część terenu została wyłożona polbrukiem.

budowlanego, zostały przeprowadzone 10 i 21 czerwca 2021 r., tj. w trakcie czynności kontrolnych NIK. W wyniku ww. kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.
(akta kontroli str. 159-181)

2. Niespełnienie na terenie MOW, części norm w zakresie bezpieczeństwa, o których mowa w rozporządzeniu MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, polegającej na nierówności dróg i przejść wokół Ośrodka (powierzchnia była nierówna z licznymi spękaniem i ubytkami, na środku utwardzonej drogi, przebiegającej wzdłuż bocznej części budynku znajdowała się wystająca studzienka kanalizacyjna). Ponadto oświetlenie terenu było częściowo zniszczone – z 12 lamp oświetleniowych na jednej brak było zabezpieczenia dostępu do przewodów elektrycznych oraz jedna miała uszkodzony klosz, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Dodatkowo na terenie obiektu MOW brak było umieszczonych w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp, planów ewakuacji Ośrodka, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 106-135)

Według § 5 ust. 1 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny plan ewakuacji szkoły lub placówki umieszcza się w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp. Zgodnie z § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia na terenie szkoły i placówki zapewnia się równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk.

Dyrektor MOW wyjaśniła: *Plany ewakuacji zostały zdjęte i najprawdopodobniej przez przeoczenie nie powieszono ich ponownie. Wydałam polecenie ponownego wywieszenia planów ewakuacyjnych. (...) Dostęp do przewodów elektrycznych w lampie został zabezpieczony. W nowym roku szkolnym planowane jest wyrównanie terenu wokół Ośrodka. Część ogrodzenia od strony brzegu morskiego jest własnością Urzędu Morskiego i w związku tym podejmiemy rozmowy z Urzędem Morskim w sprawie naprawy ogrodzenia. Planuję również wystąpić do Starostwa Powiatowego o środki na remont pomieszczeń. (malowanie sali gimnastycznej, pokoju nauczycielskiego, remonty pokoi wychowanków (naprawa podłóg, malowanie ścian), odświeżenie kuchni i stołówki.*

(akta kontroli str. 768)

3. W MOW brak było instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, o której mowa w § 6 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

Dyrektor MOW wyjaśniła: *Nie potrafię odpowiedzieć czemu w Placówce nie opracowano instrukcji ochrony przeciwpożarowej. Uchybienie w tym zakresie zostanie niezwłocznie usunięte.*

(dowód: akta kontroli str. 768)

OCENA CZĄSTKOWA

MOW w okresie objętym kontrolą był przygotowany do realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych. Wychowankom zapewniono wymagane warunki mieszkalne. Obiekty Ośrodka spełniały wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny, jednak dla jego zwiększenia niezbędna jest trwała naprawa nawierzchni oraz oświetlenia obiektu. Zatrudniona w Ośrodku kadra pedagogiczna posiadała odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a tygodniowy wymiar czasu pracy psychologa i pedagoga był adekwatny do liczby wychowanków aktualnie przybywających w Ośrodku. Uzupełnienia wymaga umieszczenie w obiektach MOW planu ewakuacji oraz opracowanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. NIK negatywnie ocenia nieprzeprowadzanie rocznych kontroli stanu technicznego obiektów, o których mowa w przepisach Prawa budowlanego, pomimo wydania zaleceń w tym zakresie po przeprowadzeniu kontroli MOW w 2017 r.

2. Realizacja przez MOW zadań opiekuńczych i wychowawczych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2021 (do 31 marca), z ewidencji MOW zostało skreślonych 185 wychowanków⁵⁵, z tego:

- 85⁵⁶ z powodu długookresowej nieobecności spowodowanej ucieczką lub brakiem powrotu z urlopu / przepustki. Wychowankowie zostali skreśleni po pobycie w MOW trwającym odpowiednio⁵⁷: od 28 do 734 dni w 2018 r., od 30 do 695 dni w 2019 r., od 31 do 560 dni w 2020 r. i od 37 do 198 dni w 2021 r.;
- 14⁵⁸ w związku z przeniesieniem do innego MOW z przyczyn wychowawczych. Wychowankowie zostali skreśleni po pobycie w MOW trwającym odpowiednio: od 24 do 267 dni w 2018 r., od 412 do 833 dni w 2019 r., od 53 do 259 dni w 2020 r.;
- 65⁵⁹ w związku z ukończeniem 18. roku życia. Wychowankowie zostali skreśleni po pobycie w MOW trwającym odpowiednio: od 14 do 913 dni w 2018 r., od 78 do 1095 dni w 2019 r., od 35 do 845 dni w 2020 r. i od 98 do 460 dni w 2021 r.;
- 14⁶⁰ w związku z zakończeniem procesu resocjalizacji przed osiągnięciem pełnoletności. Wychowankowie zostali skreśleni po pobycie w MOW trwającym odpowiednio: od 14 do 359 dni w 2018 r., od 39 do 1169 dni w 2019 r., od 16 do 563 dni w 2020 r. i po 355 dniach w 2021 r.;
- 7⁶¹ z powodu innych przyczyn⁶². Wychowankowie zostali skreśleni po pobycie w MOW trwającym odpowiednio: od 24 do 552 dni w 2019 r., od 112 do 129 dni w 2020 r. i po 145 dniach w 2021 r.);

W przypadku ww. 14 wychowanków, którzy proces resocjalizacji zakończyli przed ukończeniem 18. roku życia, sądy w postanowieniach nie uzasadniały przyczyny zwolnienia nieletnich z Ośrodka. Postanowienia te były wydawane w wyniku wniosków kierowanych do sądów przez Dyrektora MOW i rodziców. We wnioskach wskazywano, że w ocenie zespołu wychowawczego, wychowanek zakończył proces resocjalizacji w warunkach MOW.

(akta kontroli str. 229-238)

2.2. W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że w MOW nie był prowadzony rejestr zdarzeń szczególnych. Ostatnie kompletne zestawienie w tym zakresie zostało sporządzone za 2017 r. i podpisane przez pedagoga A. D (...). Dokumentacja dotycząca takich zdarzeń, w szczególności przestępstw, które zostały zgłoszone na policję przechowywana była od 2018 r. w różnych miejscach. Część ww. dokumentacji znajdowała się w sekretariacie Ośrodka, natomiast część w gabinecie pedagoga. Dokumentacja nie była kompletna, dla większości spraw brak było informacji, jak zakończyła się sprawa w odniesieniu do której złożono zawiadomienie (np. umorzenie, odmowa wszczęcia postępowania, skierowanie sprawy do wyjaśnienia itp.). Ponadto na podstawie prowadzonej w Ośrodku dokumentacji brak było możliwości szybkiego ustalenia ile było przypadków zdarzeń, które nie zakończyły się interwencją policji, rejestr prowadzony w tym zakresie był niekompletny.

(akta kontroli str. 239-257)

⁵⁵ Odpowiednio: w 2018 r. – 59, w 2019 r. – 55, w 2020 r. – 61 i w 2021 r. (do 31 marca) -10.

⁵⁶ Odpowiednio: 28 w 2018 r., 23 w 2019 r., 30 w 2020 r. i czterech w 2021 r.

⁵⁷ Licząc od przyjęcia do MOW do skreślenia z ewidencji.

⁵⁸ Odpowiednio: sześć w 2018 r., pięć w 2019 r., trzy w 2020 r.

⁵⁹ Odpowiednio: po 20 w 2018 r. i 2019 r., 21 w 2020 r. i cztery w 2021 r.

⁶⁰ Odpowiednio: pięć w 2018 r., po cztery w 2019 r. i w 2020 r. i jeden w 2021 r.

⁶¹ Odpowiednio: po trzech w 2019 r. i w 2020 r. i jeden w 2021 r.

⁶² Kontynuacja nauki, zmiana ze względu na profil nauczania, pobyt w schronisku, areszt śledczy, zmiana środka na leczniczy.

Były Dyrektor MOW wyjaśnił: *statystykę zdarzeń pedagog zawierał w swoim sprawozdaniu przedkładanym dwa razy do roku. Prowadzenie owego rejestru zostało przekazane do sekretariatu, gdzie przechowywane były zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. Nie potrafię powiedzieć dlaczego nie wszystkie zawiadomienia zostały wpisane do rejestru.*

(akta kontroli str. 475, 479)

Z informacji uzyskanej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, przekazanej przez Komendanta Powiatowej Policji w Gryficach wynikało, że w latach 2018-2021 (do 31 marca) w MOW miało miejsce łącznie 40 interwencji policji, z tego:

- w 2018 r. – 15 (w tym: pobicie wychowanka – sześć zdarzeń, uszkodzenia ciała – dwa, zniszczenia mienia – dwa; po jednym zdarzeniu: naruszenie nietykalności cielesnej, znieważenie nauczyciela, uderzenie pięścią w głowę nauczycielki, nakłanianie wychowanka do składania fałszywych zeznań, przestępstwo narkotykowe);
- w 2019 r. – dziewięć (w tym: pobicie wychowanka – dwa, znęcanie się – jedno, agresywne zachowanie się wychowanka – dwa, wykop i ujawnienie szczątków⁶³ za głównym budynkiem MOW, znieważenie nauczyciela – dwa, agresja nauczyciela wobec wychowanka – jedno);
- w 2020 r. – 15 (w tym: pobicie i znęcanie się nad wychowankiem – sześć, naruszenie nietykalności cielesnej – trzy, ujawnienie kości⁶⁴ na terenie MOW – trzy, ugodzenie nożem; nieporozumienie między wychowankami, niewykonywanie poleceń wychowawcy),
- w 2021 r. – jedno – groźby karalne.

(akta kontroli str. 241-257)

W latach objętych kontrolą nie odnotowano prób samobójczych, kradzieży i włamań, mniejsza była również liczba pobić i bójek oraz znieważień i naruszenia nietykalności cielesnej nauczycieli.

(akta kontroli str. 239-257)

W sprawie stosowanych w Ośrodku rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy i demoralizacji pomiędzy wychowankami o różnym stopniu zdemoralizowania Dyrektor MOW wyjaśniła, że przede wszystkim: prowadzono terapię indywidualną i grupową oraz zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczno-rozwojowe, organizowano cykliczne spotkania z zawodowym kuratorem, wychowankowie brali udział w spotkaniach grupy wsparcia AA. Ponadto przeprowadzane były rozmowy indywidualne i grupowe, tworzone grupy wychowawcze zbliżone wiekowo.

(akta kontroli str. 695)

Z informacji uzyskanej przez NIK od Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Gryficach wynika, że w latach 2018-2021 (do 31 marca) do MOW nie były wzywane zastępy jednostek ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 258-260)

Z informacji uzyskanej przez NIK z Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie wynika, że w latach 2018-2021 (do 31 marca) odnotowanych zostało dziewięć zdarzeń⁶⁵, do których został zadysponowany zespół ratownictwa medycznego. Osiem interwencji związanych było z zachorowaniami wychowanków, a jedna dotyczyła otwartej rany brzucha w związku z ugodzeniem nożem.

(akta kontroli str. 261-266)

⁶³ Dochodzenie umorzono z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

⁶⁴ Sporządzono dokumentację i sprawę przekazano do archiwum X WDS KWP Szczecin.

⁶⁵ Z tego pięć w 2018 r., jedno w 2019 r., dwa w 2020 r. i jedno w 2021 r.

2.2.2 W związku z decyzją MEN, od 18 listopada 2020 r. Wydział Resocjalizacji i Socjoterapii ORE⁶⁶, wstrzymał kierowanie nieletnich do MOW.

(akta kontroli str. 177, 268-271)

Dyrektor ORE w złożonej informacji⁶⁷ wyjaśnił: do ORE w dniu 18 listopada 2020 r. wpłynęło pismo z Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego MEN o potwierdzonych przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie informacjach dotyczących braku zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu wychowankom w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Rewalu. Jednocześnie w piśmie tym MEN zawarło prośbę o wstrzymanie kierowania nieletnich do niniejszej placówki. W nawiązaniu do powyższego WRiS wstrzymał wydawanie wskazań, informując o decyzji MEN, pismem z dnia 18 listopada 2020 r., Dyrektora MOW oraz organ prowadzący, którym jest Starostwo Powiatowe w Gryficach. Następnie pismem z 18 marca 2021 r. MOW zwrócił się do ORE z wnioskiem o uchyleniu zakazu kierowania nieletnich do placówki. W związku z tym, iż ORE nie posiada kompetencji do podejmowania decyzji o wstrzymaniu/wznowieniu wskazań wniosek Dyrektora MOW w Rewalu został przekazany do Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN) z prośbą o zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie. Dnia 19 kwietnia 2021 r. MEiN w odpowiedzi na powyższe poinformowało ORE, iż KO w piśmie z 14 kwietnia 2021 r. nie potwierdziło informacji, że placówka w Rewalu zapewnia wychowankom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu, a zatem wstrzymanie wskazań do dnia dzisiejszego tj. 17 maja 2021 r. pozostaje w mocy.

(akta kontroli str. 268-271)

Kurator Oświaty w złożonej informacji⁶⁸ wyjaśnił: przyczyną stwierdzenia przez KO, że MOW nie zapewnia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu wychowankom były nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki ujawnione w czterech protokołach kontroli doraźnych przeprowadzonych w MOW w Rewalu w roku szkolnym 2020/2021, których tematyka dotyczyła zapewnienia bezpieczeństwa nieletnim w ośrodku, tj.: 1) 8 października 2020 r. (...) przeprowadzono kontrolę doraźną WKOS.5533.81.2020. AS.AP. (...) w związku z powziętą informacją o występującej w placówce przemocy rówieśniczej. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości i wydano dyrektorowi ośrodka pięć zaleceń, w tym jedno dotyczące bezpieczeństwa; 2) 4 grudnia 2020 r. do KO wpłynęła notatka służbowa wicedyrektora pana M. S., w której poinformował on, że jeden z wychowanków wbił drugiemu w prawy bok nóż kuchenny podczas praktycznej nauki zawodu w pracowni gastronomicznej. W związku z tym (...) 7 grudnia 2020 r. przeprowadzono kontrolę doraźną WKOS.5533.88.2020.AS.MP. (...) stwierdzono nieprawidłowości i wydano dyrektorowi ośrodka siedem zaleceń, w tym jedno dotyczące bezpieczeństwa; 3) 19 stycznia 2021 r. na wniosek Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Gryficach przeprowadzono w MOW w Rewalu kontrolę doraźną WKOS.5533.1.2021.AS.MP. (...) Tematyka kontroli dotyczyła: sprawowania nadzoru pedagogicznego przez dyrektora (...). W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości i wydano dyrektorowi ośrodka 11 zaleceń, w tym trzy dotyczące bezpieczeństwa w związku z nieprawidłowościami w planowaniu nadzoru pedagogicznego oraz opracowywaniu programu profilaktyczno-wychowawczego; 4) 2 i 8 marca 2021 r. na wniosek Prokuratora przeprowadzono kontrolę doraźną WKOS.5533.13.2021.AS.MP. (...). W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości i wydano dyrektorowi ośrodka osiem zaleceń, w tym jedno dotyczące bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 272-279)

⁶⁶ Dalej: WRiS.

⁶⁷ Udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁶⁸ Udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Ujawnione w wyniku ww. kontroli nieprawidłowości w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa nieletnim w Ośrodku dotyczyły m.in:

- 1) przemocy rówieśniczej – wychowankowie nie informowali pracowników pedagogicznych o zagrożeniach, ponieważ obawiali się innych wychowanków posiadających silne pozycje w grupie nieformalnej, którzy ich zastrasza⁶⁹; Wydano zalecenie, aby zapewniać wychowankom bezpieczne warunki pobytu zgodnie z § 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny⁷⁰;
- 2) konstruowania i realizacji IPE-T, w tym pracy na podstawie tych programów szczególnie dwóch wychowanków, pomiędzy którymi doszło do niebezpiecznego zdarzenia⁷¹, Wydano zalecenie⁷² kontrolować zgodnie z § 22 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego⁷³ pracę nauczycieli i specjalistów, a także wychowawców grup wychowawczych opracowujących IPE-T, o których mowa w art.127 ust. 19 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe⁷⁴;
- 3) braku w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2020/2021 planu obserwacji prowadzonych przez nauczycieli zajęć wychowawczych i opiekuńczych⁷⁵. Wydano zalecenia: 1) w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2020/2021 uwzględnić obserwację prowadzonych przez nauczycieli zajęć wychowawczych i opiekuńczych zgodnie § 23 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego; 2) diagnozę do programu wychowawczo-profilaktycznego przeprowadzać osobiście jako dyrektor MOW albo upoważniać do tego pracowników zgodnie z art. 26 ust. 3 Prawa oświatowego; 3) program wychowawczo-profilaktyczny opracowywać na podstawie wyników corocznej diagnozy (uwzględniając wszystkie prowadzone w tym czasie wyniki diagnoz) w zakresie występujących w środowisku potrzeb rozwojowych wychowanków, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka zgodnie z art. 26 ust. 2 Prawa oświatowego;
- 4) nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny w MOW, np.: wychowawcy nie znali grafiku wymiany pościeli w pokojach wychowanków, wsady do pościeli i koce wymagały wymiany, wicedyrektor nie potrafił przypomnieć sobie, że psycholog informowała o sytuacji, w której wychowanek oddał swoje leki innym wychowankom(...). Wydano zalecenie: zapewniać bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w placówce zgodnie z § 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(akta kontroli str. 272-355)

Pozostałe zalecenia wydane Dyrektorowi MOW w związku z ww. kontrolami dotyczyły przede wszystkim:

- 1) określania czasu pracy wychowawców w tygodniowych harmonogramach;
- 2) rozpoznawania, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, przyczyn i trudności w funkcjonowaniu wychowanków;
- 3) starannego odnotowywania w dziennikach pracy grup wychowawczych z zajęć prowadzonych w MOW w poszczególnych dniach⁷⁶;

⁶⁹ Na powyższe wskazywał dokument opracowany przez pedagoga i psychologa 16 września 2020 r. pt. Analiza i interpretacja wyników ankiety dotyczącej bezpieczeństwa wśród wychowanków MOW.

⁷⁰ Kontrola WKOS.5533.81.2020.AS.AP z dnia 8 października 2020 r.

⁷¹ Jeden z wychowanków wbił drugiemu w prawy bok nóż kuchenny podczas praktycznej nauki zawodu w pracowni gastronomicznej.

⁷² Kontrola WKOS.5533.88.2020.AS.MP z dnia 7 grudnia 2020 r.

⁷³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1551); dalej: rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁷⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.),dalej: Prawo oświatowe.

⁷⁵ Kontrola WKOS.5533.1.2021.AS.MP z 19 stycznia 2021 r.

⁷⁶ Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności

- 4) kontrolowania pracy wychowawców w zakresie oceny stanu przestrzegania prowadzonej przez nich działalności wychowawczej, do której należy m.in. rozpoznawanie trudności w funkcjonowaniu wychowanków w grupie, podejmowania działań z zapewnieniem bezpieczeństwa i opieki sprzyjających poprawie ich funkcjonowania, a także planowania dalszych działań;
- 5) organizacji grup wychowawczych w taki sposób, aby obejmowały wychowanków w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i specyficznych problemów wychowawczych⁷⁷;
- 6) uwzględniania w IPE-T wychowanków wszystkich zapisów;
- 7) opracowania planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2020/2021 z uwzględnieniem wszystkich wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w MOW;
- 8) zobowiązania nauczycieli i specjalistów oraz wychowawców grup prowadzących zajęcia z wychowankami do pracy zespołowej przy opracowywaniu IPE-T;
- 9) organizacji dla każdego nieletniego zajęć specjalistycznych wskazanych w IPE-T bez zbędnej zwłoki (nawet jeśli wychowanek nie posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego);
- 10) zobowiązania wszystkich nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem wychowankiem, aby opracowywanie IPE-T potwierdzali podpisami;
- 11) określania w IPE-T formy i okresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiaru godzin, w których poszczególne formy będą realizowane;
- 12) właściwego i starannego prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej wychowanków.

(akta kontroli str. 280-355)

O realizacji wszystkich zaleceń wydanych w związku z ww. kontrolami Dyrektor MOW systematycznie informował Kuratorium Oświaty.

(akta kontroli str. 280-283, 356-357)

Wizytatorzy z KO 22 czerwca 2021 r. przeprowadzili kontrolę sprawdzającą realizację zaleceń wydanych w wyniku ww. kontroli. Do zakończenia czynności kontrolnych⁷⁸ do MOW nie wpłynął protokół z przeprowadzonej kontroli.

(akta kontroli str. 283)

Dyrektor MOW wyjaśniła: *W dniu 22 czerwca 2021 r. miała miejsce rekontrola z KO w związku z kontrolami: 1) WKOS.5533.81.2020.AS.AP z 8 października 2020 r.; 2) WKOS.5533.88.2020.AS.MP z 8 grudnia 2020 r.; 3) WKOS.5533.81.2020.AS.MP z 22 stycznia 2021 r.; 4) WKOS.5533.81.2020. AS.MP z 4 i 11 marca 2021 r.; 5) WKOS.5533.26.2021. AS.MP z dnia 28 kwietnia 2021 r. W trakcie przeprowadzonej rekontroli wizytatorom z KO okazano dokumenty potwierdzające realizację wszystkich zaleceń pokontrolnych. Wizytatorzy zaakceptowali przedłożone dokumenty, jako potwierdzenie zrealizowanych zaleceń.*

(akta kontroli str. 768-769)

W sprawie działań podjętych w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków w MOW Starosta Gryficki w złożonej informacji⁷⁹ wskazał: (...)

wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. poz. 1646) dalej: rozporządzenie MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji

⁷⁷ Zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606) ze zm., dalej: rozporządzenie MEN w sprawie MOW

⁷⁸ Tj. do 24 czerwca 2021 r.

⁷⁹ Udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

proawdzono rozmowy z pracownikami MEiN (...) i Kierownikiem WRiS (...), które wskazały na KO, jako właściwe do udzielenia informacji w zakresie ponownego wydawania wskazań do ośrodka. (...) Z uwagi na powyższe Starosta Gryficki wraz z Etatowym Członkiem Zarządu 12 lutego 2021 r. umówili się na spotkanie w KO. W spotkaniu wzięli udział: Wicekurator, Dyrektor Wydziału Kształcenia Ogólnego i Specjalnego, st. wizytator. Podczas spotkania omówiono sytuację MOW Rewal. Z przekazów KO po przeprowadzonych kontrolach zalecenia były na bieżąco realizowane, a nieprawidłowości wynikały ze sposobu zarządzania i specyfiki placówki przeznaczonej dla wychowanków niedostosowanych społecznie. Wykazywane zalecenia odnosiły się do kompetencji dyrektora MOW, a nie organu prowadzącego. Zwrócono szczególną uwagę w zakresie licznych absencji i konfliktów w kadrze. KO wskazało, również na działania Prokuratury Rejonowej w Gryficach⁸⁰. Pismem z 29 marca 2021 r. zwrócono się do Prokuratury z prośbą o przekazanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i opieki w MOW Rewal, a będących w wiedzy Prokuratury. Do dnia sporządzenia niniejszego pisma odpowiedzi nie uzyskano. (...) organ prowadzący będąc w stałym kontakcie z KO nie uzyskał, żadnych zaleceń, ani też informacji, że działalność MOW Rewal prowadzona jest z naruszeniem prawa i wymagana jest interwencja. (...)

(akta kontroli str. 358, 361-362)

W związku z prowadzoną kontrolą 26 maja 2021 r. kontroler NIK wystąpił do Prokuratury Rejonowej w Gryficach o udzielenie informacji dotyczącej liczby aktualnie prowadzonych postępowań w sprawie aktów przemocy w MOW oraz spraw zamkniętych w latach 2018-2021.

(akta kontroli str. 417-419)

Z informacji złożonej przez Prokuratora⁸¹ wynika, że w okresie objętym kontrolą prowadzone było siedem postępowań, w tym trzy dotyczące przemocy w Ośrodku oraz cztery funkcjonowania MOW.

(akta kontroli str. 417-433)

2.3. W latach 2018-2021 (do 31 marca) odnotowano łącznie 182 ucieczki, z tego: 63 w 2018 r., 53 w 2019 r., 61 w 2020 r. i pięć w 2021 r (do 31 marca). Ucieczek dopuściło się 85 wychowanków, w tym 41 uciekało kilkakrotnie (liczba ucieczek wielokrotnych w zależności od wychowanka wynosiła od dwóch do dziewięciu. Nie wystąpiły ucieczki zbiorowe.

(akta kontroli str. 436-444)

2.4 Na podstawie objętej kontrolą dokumentacji dotyczącej 12 wychowanków⁸² o najdłuższym okresie pobytu w MOW, którzy zostali skreśleni z ewidencji Ośrodka w związku ukończeniem 18. roku życia⁸³ ustalono, że najczęstszą przyczyną skierowania nieletniego do MOW było lekceważenie obowiązków szkolnych i wulgarne zachowanie w sześciu przypadkach; kradzieże w trzech przypadkach, lekceważenie obowiązków szkolnych, konflikty rówieśnicze, bójki i kradzieże w trzech przypadkach.

(akta kontroli str. 445-447)

2.5 Dla wszystkich wychowanków objętych badaniem⁸⁴ opracowano IPE-T. Dziewięciu wychowanków w dacie stawienia się w MOW posiadało orzeczenia

⁸⁰ Dalej: Prokuratura.

⁸¹ Udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁸² Wychowankowie wpisani do ewidencji MOW pod numerami ewidencyjnymi: 2215, 2220, 2186, 2202, 2228, 2218, 2227, 2308, 2384, 2329, 2437, 2397.

⁸³ Czterech w każdym roku 2018, 2019, 2020.

⁸⁴ Wskazanych w punkcie 2.4.

o potrzebie kształcenia specjalnego z poradni psychologiczno-pedagogicznej⁸⁵. Dla sześciu⁸⁶ z nich IPE-T zostały opracowane od 18 do 30 dni od daty przyjęcia do MOW, dla jednego⁸⁷ po 36 dniach od przyjęcia. W przypadku dwóch wychowanków⁸⁸ przyjętych do MOW odpowiednio: 3 stycznia i 21 czerwca 2016 r. w ich aktach znajdowały się programy ze wskazaniem „Nowy Program IPET”, opracowane 5 i 12 września 2017 r., tj. przed terminem określonym w § 9⁸⁹ rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia. Na podstawie akt ww. dwóch wychowanków nie można było stwierdzić, czy niezwłocznie po przyjęciu do MOW zostały dla nich opracowane IPE-T. W pozostałych trzech przypadkach:

- dla wychowanka 2437 – orzeczenie wpłynęło do MOW po 38 dniach od przybycia nieletniego, co było przyczyną opracowania IPE-T w terminie 42 dni od daty stawienia się wychowanka w MOW, jednak zachowano termin 30 dni od daty złożenia w MOW orzeczenia⁹⁰;
- dla wychowanka 2218 – IPE-T został opracowany bez orzeczenia, po 29 dniach od przyjęcia do MOW;
- dla wychowanka 2384 – IPE-T został opracowany 16 października 2019 r. na podstawie orzeczenia z 19 września 2019 r., wydanego na kolejny etap edukacyjny. Wychowanek został przyjęty do MOW 25 października 2018 r., w jego aktach brak było IPE-T opracowanego po przyjęciu do MOW.

(akta kontroli str. 448-471)

Od roku szkolnego 2017/2018 w MOW wprowadzono system sporządzania IPE-T w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 769)

Były wicedyrektor MOW wyjaśnił: *IPET wychowanka (...) w rubryce: data opracowania posiada wpisane: 16 października 2019 r. Jest to spowodowane tym, iż wychowawca aktualizując IPE-T w związku z otrzymaniem nowego orzeczenia, omyłkowo skreślił pierwotną datę opracowania programu. Analiza tego programu wskazuje jednak wyraźnie, że został on opracowany wcześniej, w terminie zawartym w odpowiednim rozporządzeniu. Świadczą o tym chociażby korekty pani psycholog oraz pedagog w związku z otrzymaniem nowego orzeczenia, czy też wnioski z posiedzeń zespołu do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej.*

(akta kontroli str. 481-482, 484)

2.6 Zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, w skład Zespołu opracowującego IPE-T⁹¹ wchodziły nauczyciele i specjaliści oraz wychowawcy grup wychowawczych prowadzący zajęcia z wychowankiem. Przed sporządzeniem IPE-T dokonywano wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania nieletniego, zalecenia wskazane w IPE-T wynikały z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz informacji od rodziców wychowanka, obserwacji wychowawców i nauczycieli, informacji medycznych, oceny psychologicznej i pedagogicznej, informacji od kuratorów sądowych. Zapisy poszczególnych IPE-T w zakresie działań resocjalizacyjnych były zindywidualizowane.

⁸⁵ Dalej: orzeczenie.

⁸⁶ 2215, 2202, 2228, 2227, 2308, 2397.

⁸⁷ 2329 – wychowanek przyjęty 21 listopada 2017 r., IPET opracowany 27 grudnia 2017 r.

⁸⁸ 2186 i 2200.

⁸⁹ IPE-T opracowane dla uczniów przed dniem wejścia w życie rozporządzenia należało dostosować do wymogów określonych w rozporządzeniu w terminie do 30 września 2017 r.

⁹⁰ IPE-T został opracowany cztery dni po otrzymaniu orzeczenia.

⁹¹ Wychowanków objętych badaniem, wskazanych w punkcie 2.4.

Dla dziewięciu (z 12) objętych badaniem wychowanków w związku z rozpoczęciem w MOW kolejnego etapu edukacyjnego⁹² wydane zostały orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W pięciu przypadkach po wydaniu ww. orzeczeń IPE-T zostały zmodyfikowane w terminie określonym w § 6 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia. W pozostałych czterech:

- dla trzech wychowanków (2437 i 2228, 2329) IPE-T – nie zostały zmodyfikowane po wydaniu ponownych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego na kolejny etap edukacyjny;
- dla jednego wychowanka (2384) – brak było możliwości ustalenia czy opracowany IPE-T jest modyfikacją programu, czy dokumentem opracowanym po przyjęciu do MOW.

(akta kontroli str. 448-471)

Z 12 objętych badaniem IPE-T, osiem⁹³ zawierało wszystkie elementy wymienione w § 6 ust. 1 pkt 1-6 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia. W IPE-T opracowanych dla trzech wychowanków (2384, 2329, 2437) nie określono godzin zajęć wyrównawczych i socjoterapeutycznych. Ponadto dokumenty te nie zostały podpisane przez uczestników zespołu i wychowanka oraz brak było pieczętki nagłówkowej Ośrodka. W jednym IPE-T wychowanka (2397) nie wpisano zajęć socjoterapeutycznych, które były zalecone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, co opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 448-471)

2.7-2.9 Wszyscy objęci szczegółowym badaniem wychowankowie⁹⁴ przed osiągnięciem pełnoletności przygotowali IPU, jako opiekunowie usamodzielnienia wskazywani byli krewni wychowanków, bądź ich opiekunowie prawni. Dyrektor MOW w terminach określonych w § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie⁹⁵ informował właściwych kierowników PCPR⁹⁶ o wychowankach, którzy w danym roku kalendarzowym osiągną pełnoletność oraz o ich zamiarze usamodzielnienia się. Przekazywał także dokumentację osoby usamodzielnianej.

Szczegółowemu badaniu poddano 10 projektów IPU⁹⁷ opracowanych przy współudziale pracownika MOW, w pozostałych dwóch przypadkach w dokumentacji brak było projektów IPU⁹⁸. Wszystkie objęte badaniem IPU opracowano na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanka i odnosiły się one do wszystkich sposobów i form pomocy określonych w § 7 ust. 1 pkt 1-8 rozporządzenia MPiPS w sprawie pomocy na usamodzielnienie.

(akta kontroli str. 487-497)

Były Dyrektor MOW wyjaśnił, że nie było problemów z opracowaniem IPU, a jedynie można zwrócić uwagę, że PCPR, MOPR, MOPS nie przekazują zwrotnie zatwierdzonego IPU a co byłoby dobrą praktyką.

(akta kontroli str. 476, 480)

⁹² W pozostałych trzech przypadkach pobyt wychowanków w MOW zakończył się na etapie edukacyjnym wskazanym w orzeczeniu, z którym nieletni został przyjęty do MOW.

⁹³ 2215, 2220, 2186, 2202, 2228, 2218, 2227, 2308.

⁹⁴ Wskazani w punkcie 2.4.

⁹⁵ Dz.U. poz. 954, dalej: rozporządzenie MPiPS w sprawie pomocy na usamodzielnienie.

⁹⁶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, dalej: PCPR.

⁹⁷ MOW był wyłączenie w posiadaniu kopii projektów IPU, nie zatwierdzonych przez PCPR/MOPR. Jednostki te nie odsyłały zwrotnie do MOW zatwierdzonych IPU.

⁹⁸ W aktach wychowanka (2202) znajdowała się tylko informacja z 8 maja 2018 r. o przesłaniu dokumentów na adres matki z informacją o konieczności ich podpisania i dostarczenia do PCPR. MOW wysłał 10 lutego 2017 r. pismo do PCPR informujące, że w 2018 r. chłopiec będzie się usamodzielniał. Wychowanek (2228) usamodzielniał się z ramienia placówki opiekuńczo-wychowawczej w aktach brak było IPU.

2.10 W latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 wychowankowie brali udział w zajęciach, o których mowa w § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN w sprawie MOW. W poszczególnych kategoriach zajęć MOW realizował:

1) w zakresie socjoterapii: rozmowy z wychowankami mające na celu zmianę dotychczasowych zachowań. W pracy wykorzystywano komputer, internet, mapy, atlasy, słowniki, gry planszowe. Szczególny nacisk został położony na poznanie i otwarcie się wychowanków na różne stany emocjonalne, a także ćwiczone były techniki radzenia sobie z trudnymi przeżyciami i negatywnymi emocjami. Priorytetowo traktowana była praca nad poprawą komunikacji, świadomości oraz umiejętnym wyznaczaniem celów;

2) w zakresie zajęć o charakterze terapeutycznym i profilaktyczno-wychowawczym: pogadanki i rozmowy dotyczące: profilaktyki uzależnień od internetu, komputera, nikotyny, alkoholu, narkotyków i leków, dopalaczy, rozwijania kompetencji czytelniczych, kształtowania postaw samokrytycznych, wzmacniania zdrowia i bezpieczeństwa, kultywowania tradycji świąt, kształtowania umiejętności niesienia pomocy. Ponadto w roku szkolnym 2020/2021 wychowankowie uczestniczyli w zajęciach terapeutycznych prowadzonych przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gryficach Trening Zastępowania Agresji;

3) w zakresie resocjalizacji zajęcia mające na celu: przygotowanie do życia w rodzinie i środowisku zewnętrznym poza MOW, nabycie podstawowych umiejętności pozwalających na samodzielność po opuszczeniu Ośrodka⁹⁹, ukończenie edukacji i funkcjonowanie na rynku pracy, doradztwo zawodowe;

4) w zakresie sportu i turystyki: 1) zajęcia sportowo-rekreacyjne na sali gimnastycznej (gry zespołowe: koszykówka, siatkówka), tenis stołowy, wycieczki rowerowe, zajęcia na basenie; wycieczki piesze; zajęcia plastyczne: projektowanie gazetki szkolnych i plakatów ściennych, wykonywanie ozdób świątecznych; czytanie książek; zajęcia świetlicowe: gry planszowe i karciane; oglądanie TV; turnieje gier komputerowych; gry logiczne; gry w piłkę nożną na "Orliku", Turnieje piłki siatkowej, koszykowej i nożnej, Turnieje tenisa stołowego i ziemnego, Zawody Strong Man, zajęcia w ramach Klubu Morsa;

5) w zakresie zajęć kulturalno – oświatowych: uroczyste apele z okazji świąt patriotycznych: 3 maja, 11 listopada, Dnia Edukacji Narodowej, Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, rocznicy urodzin patrona placówki Janusza Korczaka, prowadzono naukę zasad dobrego zachowania, koła zainteresowań: muzyczne, teatralne, projekcje filmów, współuczestnictw w akcji Sprzątanie Świata, wyjazdy do kina w Gryficach.

Przy realizacji ww. zajęć MOW współpracował m.in. z: pracownikami służby zdrowia i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, z dietetykiem, policją, strażą pożarną, firmą BHP (pierwsza pomoc przedmedyczna), Powiatowym Biurem Pracy w Gryficach, MOS Waniorowo, innymi MOW biorącymi udział w organizowanych zawodach, schroniskiem dla bezdomnych zwierząt w Sosnowicach i Kołobrzegu. Klubem Sportowym Intermarche Rega Trzebiatów, Muzeum Rybołówstwa w Niechorzu, Gminą Rewal, Bankiem Spółdzielczym w Rewalu.

Dyrektor wyjaśnił, że z powodu pandemii COVID-19 w 2020 i 2021 r. ograniczono prowadzenie zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych poza MOW. Realizowano te uroczystości, które były dozwolone przepisami prawa i w reżimie sanitarnym.

(akta kontroli str. 541-542)

2.11-2.13 Kurator Oświaty, w wyniku kontroli doraźnej w zakresie dokumentowania prowadzonych zajęć wychowawczych, dydaktycznych i zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej ustalił, że:

⁹⁹ np. dbanie o czystość i higienę, przygotowywanie posiłków, załatwianie spraw urzędowych.

- 1) dzienniki zajęć wychowawczych¹⁰⁰ co do zasady spełniały wymagania określone § 10 ust. 2 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji, stwierdzono jednak uchybienia formalne dotyczące sposobu ich prowadzenia tj.:
 - brak: adresów poczty elektronicznej rodziców i numerów ich telefonów, uwag o wychowankach, informacji o kontaktach z rodziną wychowanka (grupa I rok szkolny 2018/2019, grupa IV rok szkolny 2019/2020, grupa II rok szkolny 2020/2021);
 - brak: adresów poczty elektronicznej rodziców i numerów ich telefonów, planu pracy z wychowankami, uwagi o wychowankach, informacji o kontaktach z rodziną wychowanka; (grupa II rok szkolny 2018/2019, grupa I rok szkolny 2019/2020);
 - brak uwag o wychowankach oraz informacji o kontaktach z rodziną wychowanka (grupa III rok szkolny 2020/2021);
- 2) dzienniki lekcyjne¹⁰¹ spełniały wymogi określone w § 8 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji, jednak w sposobie ich prowadzenia wystąpiły uchybienia, tj. nie zawierały adresów poczty elektronicznej rodziców i numerów ich telefonów¹⁰²;
- 3) jedynymi zajęciami z pomocy psychologicznej prowadzonymi przez psychologa/pedagoga w latach 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 (do 31 marca) były zajęcia z terapii psychologicznej indywidualnej i socjoterapii prowadzone przez psychologa w roku szkolnym 2018/2019. Zajęcia te nie były właściwie dokumentowane, gdyż psycholog nie odnotowywał prowadzonych zajęć z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w dzienniku zajęć. W latach 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 (do 31 marca) pedagog/psycholog w MOW poza ww. zajęciami nie prowadzili zajęć z pomocy psychologiczno - pedagogicznej.

(akta kontroli str. 548-595)

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przeprowadzając kontrolę wizytatorzy z KO zalecali:

- 1) w dziennikach zajęć wychowawczych odnotowywać adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów, uwagi o wychowankach, informacje o kontaktach z rodziną wychowanka oraz plan pracy z wychowankami zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji;
- 2) w dziennikach zajęć lekcyjnych odnotowywać adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów zgodnie z § 8 ust. 2 i 3 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji;
- 3) zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej dokumentować w dziennikach tych zajęć zgodnie z § 11 ust. 3 rozporządzenia MEN w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji;
- 4) prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach wchodzących w skład MOW powierzać nauczycielom, którzy posiadają kwalifikacje zgodnie z § 16 ust. 3 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

(akta kontroli str. 594)

¹⁰⁰ Kontrolę przeprowadzono na podstawie sześciu dzienników, po dwa prowadzone w latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 (do 31 marca).

¹⁰¹ Kontrolę przeprowadzono na podstawie dzienników lekcyjnych prowadzonych w latach szkolnych: 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 (do 31 marca). Z każdego roku szkolnego wybrano po jednym dzienniku prowadzonym dla wybranego oddziału szkolnego w każdej z prowadzonych szkół.

¹⁰² klasa VII Szkoły Podstawowej Specjalnej rok szkolny 2018/2019, klasa I Szkoły Branżowej Specjalnej Pierwszego Stopnia w zawodzie kucharz rok szkolny 2018/2019, klasa VIII Szkoły Podstawowej Specjalnej rok szkolny 2019/2020, klasa I Szkoły Branżowej Specjalnej Pierwszego Stopnia w zawodzie kucharz rok szkolny 2019/2020, klasa VII Szkoły Podstawowej Specjalnej rok szkolny 2020/2021, klasa II Szkoły Branżowej Specjalnej Pierwszego Stopnia w zawodzie kucharz rok szkolny 2020/2021

Dyrektor MOW w związku z ww. kontrolą 18 maja 2021 r. udzieliła Kuratorowi Oświaty następującej odpowiedzi: *Dyrektor na Radzie Pedagogicznej która odbyła się 10 maja 2021 r. zobowiązała członków do rzetelnego wypełniania dokumentacji szkolnej. W dziennikach zajęć wychowawczych należy uzupełniać wszystkie rubryki, także adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów, uwagi o wychowankach, informacje o kontaktach z rodziną wychowanka oraz plan pracy z wychowankami zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji. Dyrektor zobowiązał wicedyrektora o szczególne zwrócenie uwagi podczas kontroli dokumentacji na sposób wykonania zalecenia. Ponadto nauczyciele w dziennikach lekcyjnych zostali zobowiązani odnotowywać oprócz podstawowych danych ucznia także adresy poczty elektronicznej rodziców i numery ich telefonów zgodnie z § 8 ust. 2 i 3 2 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji. Dyrektor w formie polecenia służbowego zaleciła pani pedagog i pani psycholog zaplanowanie zajęć z zakresu pomocy psychologiczno- pedagogicznej oraz podkreśliła konieczność dokumentowania tych zajęć w dziennikach zajęć z pomocy psychologiczno- pedagogicznej zgodnie z § 11 ust.3 rozporządzenia MEN w sprawie prowadzenia dokumentacji.*

(akta kontroli tom I str. 596-597)

2.14 Wszyscy wychowankowie, którzy w trakcie roku szkolnego ukończyli 18 rok życia mieli możliwość kontynuowania nauki do końca roku szkolnego, za zgodą sądu rodzinnego. W kontrolowanym okresie z możliwości takiej skorzystał jeden wychowanek (w roku szkolnym 2019/2020) i ukończył szkołę podstawową.

Dyrektor MOW wyjaśniła, że nie występowały problemy związane z uzyskaniem zgód od sądu rodzinnego, związanych z przedłużaniem pobytu wychowanków w Ośrodku, którzy ukończyli 18 rok życia w trakcie roku szkolnego, a zamierzali kontynuować naukę.

(akta kontroli str. 229-238, 696)

2.15 Delegatura NIK w Szczecinie wystąpiła w trybie art. 29f ustawy o NIK do Krajowego Rejestru Karnego o informację ilu wychowanków MOW po opuszczeniu Ośrodka wchodziło w konflikt z prawem. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie uzyskano z KRK informacji w przedmiotowym zakresie.

(akta kontroli str. 777)

2.16 Spośród 12 wychowanków, którzy w latach 2018-2020 opuścili MOW w związku z osiągnięciem pełnoletności i opracowali IPU, pięciu (41,7%) rozpoczęło realizację programów usamodzielnienia. W trzech przypadkach udzielanie pomocy zostało przerwane w związku z zaniechaniem przez wychowanków kontynuacji nauki, w jednym wychowanek zakończył realizację programu usamodzielnienia i podjął pracę zarobkową, a w jednym program jest w trakcie realizacji. W trakcie kontroli NIK z 2017 r. udział procentowy wychowanków, którzy zgłosili się do PCPR celem realizacji IPU i ich realizacja nie została wstrzymana wynosił 33,3%.

(akta kontroli str. 498-540)

Według danych uzyskanych¹⁰³ z MEiN, ZUS¹⁰⁴, oraz KRUS¹⁰⁵, spośród 12 wychowanków, którzy w latach 2018-2020 opuścili MOW w związku z osiągnięciem pełnoletności oraz 12¹⁰⁶ wychowanków, którzy zostali skreśleni z ewidencji Ośrodka w związku z długotrwałą nieobecnością:

¹⁰³ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. ustawy o NIK.

¹⁰⁴ Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

¹⁰⁵ Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

¹⁰⁶ Do badania NIK wytypowano po czterech wychowanków o najdłuższym okresie pobytu w MOW, którzy z powodu ucieczki lub braku powrotu do MOW, zostali skreśleni z ewidencji w 2018 r., 2019 r. i 2020 r.

- 10 z 24 (tj. 41,7%) objętych było ubezpieczeniem społecznym w ZUS z tytułu umowy o pracę lub umowy zlecenie¹⁰⁷; udział procentowy stwierdzony w tym zakresie w trakcie kontroli NIK z 2017 r. wynosił 53,3%;
 - 14 (58,3%) wychowanków kontynuowało naukę; udział procentowy stwierdzony w tym zakresie w trakcie kontroli NIK z 2017 r. wynosił 10%;
 - żaden z wychowanków nie był objęty ubezpieczeniem społecznym w KRUS.
- (akta kontroli str. 598-627, 718-719)

2.17 Spośród trzech wniosków w zakresie przygotowania MOW do realizacji zadań, sformułowanych w wyniku kontroli NIK z 2017 r., dwa zostały zrealizowane w całości¹⁰⁸, jeden dotyczący opracowywania IPE-T dla każdego wychowanka przyjętego do MOW, z uwzględnieniem wszystkich zagadnień wynikających z rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia częściowo, w czterech (z 12 badanych) IPE-T nie uwzględniono wszystkich obligatoryjnych elementów, co zostało opisane w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 774-776)

Stwierdzone nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. W IPE-T opracowanych dla trzech wychowanków¹⁰⁹ (z 12 badanych) nie określono godzin zajęć wyrównawczych i socjoterapeutycznych. Ponadto dokumenty nie zostały podpisane przez uczestników zespołu i przez wychowanków, brak było również pieczętki nagłówkowej MOW. W jednym IPE-T¹¹⁰ nie wpisano zajęć socjoterapeutycznych, które były zalecone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

(akta kontroli str. 448-455)

Powyższe stanowiło naruszenie § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, zgodnie z którym w IPE-T określa się formy i okres udzielania dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane.

2. W trzech przypadkach¹¹¹ IPE-T nie zostały zmodyfikowane po wydaniu ponownych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego na kolejny etap edukacyjny, w jednym przypadku¹¹² IPE-T opracowano dopiero 16 października 2019 r.¹¹³ tj. po 356 dniach od przyjęcia do Ośrodka¹¹⁴.

(akta kontroli tom str. 450-453, 458-459)

Zgodnie z § 6 ust. 5 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia IPE-T opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny oraz w terminie do 30 września roku szkolnego, w którym uczeń rozpoczyna od początku roku szkolnego realizowanie kształcenia w szkole lub ośrodku, o których mowa w § 2 ust. 1 albo, 30 dni od dnia złożenia w szkole lub ośrodku, o których mowa w § 2 ust. 1, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Według interpretacji wydanej przez ORE: *Program opracowuje się na okres, na jaki*

¹⁰⁷ Z reguły zatrudnienie okresowe trwające od kilku dni do kilku miesięcy

¹⁰⁸ 1) Uzupełnianie dokumentacji wychowanków o efekty zastosowanych wobec nich działań resocjalizacyjnych lub terapeutycznych oraz zaobserwowane zmiany ich postawy, a także o wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania wychowanka; 2) Podjęcie działań mających na celu zapewnienie rzetelnego prowadzenia akt wychowanków.

¹⁰⁹ Dla wychowanków o numerach ewidencyjnych: 2437, 2384 i 2329.

¹¹⁰ Dla wychowanka o numerze ewidencyjnym 2397.

¹¹¹ IPE-T dla wychowanków o nr ewidencyjnych: 2228, 2437 i 2329.

¹¹² IPE-T dla wychowanka o nr ewidencyjnym 2384.

¹¹³ Po wydaniu orzeczenia na kolejny etap edukacyjny.

¹¹⁴ Wychowanek przyjęty do Ośrodka 25 października 2018 r.

zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty otrzymania orzeczenia lub w ciągu 30 dni od daty przybycia wychowanka do ośrodka.

Były wicedyrektor MOW w sprawie ww. nieprawidłowości wyjaśnił m. in. że: wykazane niedociągnięcia były najprawdopodobniej spowodowane przez zmianę systemu prowadzenia IPE-T na wersję elektroniczną. Pojawiły się wtedy problemy z podpisami członków zespołu oraz wychowanka. W związku z tą zmianą nakazaliśmy wychowawcom opracowanie dla każdego wychowanka wniosków w formie papierowej, a w trakcie posiedzeń zespołów do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej zbieraliśmy podpisy wszystkich członków zespołu i dołączaliśmy je do omawianej grupy. Po posiedzeniu ww.zespołu wychowawca był zobligowany do wpisania tych wniosków do elektronicznej wersji IPE-T. Brak wpisanych godzin zajęć jest niedopatrzeniem. (...) U wychowanka (...) jest podany nr nowego orzeczenia, dlatego jestem pewny, że jego IPE-T był modyfikowany. W drugim przypadku brakowało numeru nowego orzeczenia, co oczywiście jest błędem. (...). IPE-T są w naszej placówce połączone z Wielospecjalistyczną Oceną Poziomu Funkcjonowania Ucznia. Powoduje to, że jest to dokument bardzo rozbudowany, posiadający wiele szczegółowych informacji. Mój zakres obowiązków jako wicedyrektora obejmował wiele aspektów zarówno wychowawczych jak i organizacyjnych, stąd zapewne wzięły się nieliczne niedociągnięcia. Wielokrotnie, wraz z dyrektorem wydawaliśmy polecenia ustne dotyczące wypełniania IPE-T. (...)
(akta kontroli str. 481-486)

OCENA CZĄSTKOWA

W MOW realizowano zadania opiekuńczo-wychowawcze wspierane przez zajęcia, resocjalizacyjne, socjoterapeutyczne, profilaktyczno-wychowawcze oraz inne o charakterze terapeutycznym. Wszyscy nowo przyjęci wychowankowie mieli opracowane IPE-T, jednak nie wszystkie były opracowane w wymaganym terminie oraz rzetelnie. Na części dokumentów brakowało również podpisów opracowujących je zespołów oraz wychowanków. Wystąpiły także przypadki niemodyfikowania IPE-T po uzyskaniu przez wychowanka orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego na kolejny etap edukacyjny. Wszyscy wychowankowie mieli opracowane IPU, a Dyrektor MOW wywiązywał się z obowiązków dotyczących wychowanków usamodzielniających się. W MOW zaniechano ewidencjonowania zdarzeń szczególnych, a dokumentacja w tym zakresie była niekompletna i przechowywana w różnych miejscach. W większości przypadków MOW nie posiadał informacji, jak zakończyła się sprawa, w odniesieniu do której złożono zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Wychowankowie po opuszczeniu MOW kontynuowali naukę (58,3% z badanej próby) oraz w mniejszym stopniu podejmowali pracę (41,7%). Dwa z trzech wniosków po kontroli NIK z 2017 r., zostały zrealizowane, jednak częściowa realizacja wniosku w zakresie sporządzania IPE-T wskazuje, że w MOW nadal występują problemy w tym zakresie. Mimo podejmowanych działań, każdego roku odnotowywano po kilkadziesiąt ucieczek, ponad 50% skreśleń z ewidencji wychowanków wynikało z ich długotrwałej nieobecności, bądź z przeniesienia do innego Ośrodka ze względów wychowawczych. Wyniki kontroli przeprowadzanych przez KO wykazały niezapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków przebywania w MOW, co w konsekwencji doprowadziło do zawieszenia przez ORE wskazań MOW jako ośrodka resocjalizacyjnego.

3. Monitorowanie skuteczności realizowanych zadań

Opis stanu
faktycznego

3.1 – 3.2 W okresie objętym kontrolą, w odniesieniu do wszystkich objętych badaniem wychowanków¹¹⁵, stosownie do § 6 ust. 9 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia dwa razy w roku szkolnym zostały przeprowadzone wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia. W posiedzeniach zespołów uczestniczyli wychowawcy, nauczyciel, pedagog, psycholog oraz dyrektor lub wicedyrektor MOW. Poczynając od roku szkolnego 2018/2019 w Ośrodku wprowadzone zostały karty, na podstawie których w trakcie posiedzeń ww. zespołów omawiane były: rozwój emocjonalno-społeczny¹¹⁶ oraz rozwój intelektualny¹¹⁷. Podstawowe ustalenia z zespołów wpisywane były do IPE-T wychowanków.

Analiza dokumentacji objętych badaniem 12 wychowanków wykazała, że wielospecjalistyczne oceny poziomu funkcjonowania ucznia obejmowały elementy, o których mowa w § 6 ust. 10 rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia. (akta kontroli str. 448-473)

3.3 – 3.4 Ośrodek, stosownie do § 28 rozporządzenia MEN w sprawie MOW dokonywał oceny efektów podejmowanych działań, w szczególności dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dwa razy w każdym roku badanego okresu. Oceny te zawarto w okresowych sprawozdaniach wychowawców, nauczycieli i specjalistów z realizowanych zadań statutowych, w tym: dydaktycznych, opiekuńczych, resocjalizacyjnych i profilaktycznych, które były omawiane podczas posiedzeń Rad Pedagogicznych. Podstawowe wnioski wynikające z obserwacji wychowanków oraz wnioski do dalszej pracy dotyczyły głównie: 1) zwiększenia ilości rozmów wychowawczych w celu zmniejszenia liczby ucieczek; 2) motywowania do nauki, pokazywania alternatywnych metod uczenia się, wdrażania do systematycznej pracy; 3) kształtowania w podopiecznych szacunku do drugiego człowieka; 4) zwiększenia nacisku na aktywne formy spędzania wolnego czasu; 5) propagowania zdrowego stylu życia i odżywiania; 6) wskazywanie sposobów radzenia sobie z agresją; 7) zachęcania wychowanków do rozwijania różnych form aktywności pozalekcyjnej¹¹⁸; 8) kształtowania pozytywnych postaw społecznych; 9) kontynuacji współpracy z lekarzem psychiatrą;

(akta kontroli str. 628-686)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono:

- w roku szkolnym 2018/2019 – ewaluację wewnętrzną programu wychowawczo-profilaktycznego, w której uczestniczyło: 34 wychowanków, 14 nauczycieli. Wnioski do dalszej pracy dotyczyły m.in. prowadzenia działań: 1) zwiększających bezpieczeństwo wychowanków; 2) integrujących zespoły klasowe i grupy wychowawcze; 3) z zakresu profilaktyki uzależnień, zdrowego stylu życia;
- roku szkolnym 2019/2020 – 1) ewaluację, której problemem badawczym było „Bezpieczeństwo fizyczne uczniów w szkole”, w której uczestniczyło 39 uczniów, 10 nauczycieli i ośmioro rodziców. Główne wnioski z ewaluacji: kontrola zachowania uczniów, promowanie zachowań pozytywnych, informowanie uczniów o konsekwencjach związanych dokonywaniem aktów przemocy, zapisywanie w zeszycie uwag/łącznikowym informacji o dokonywanych aktach agresji/przemocy przez uczniów; 2) ewaluację w obszarze praca domowa, cele,

¹¹⁵ Próba wskazana punkcie 2.4.

¹¹⁶ W tym: relacje z rówieśnikami z dorosłymi, przestrzeganie ustalonych norm, postawa zachowanie, samoocena, współpraca w grupie, kontrola emocji, motywacja do działania, podejmowanie zachowań prospołecznych.

¹¹⁷ W tym: osiągnięcia edukacyjne, umiejętności komunikacyjne, koncentracja uwagi, pamięć, czytanie, pisanie, liczenie, motywacja do nauki, zakres opanowania treści programowych, stosunek wychowanka do zajęć lekcyjnych)

¹¹⁸ Koła zainteresowań, wolontariat, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

wykorzystanie, efektywność. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone wśród uczniów i kadry nauczycielskiej. Okres badanego obszaru ewaluacji od 1 września do 5 lutego 2020 r. Główne wnioski z ewaluacji: 1) odrabianie pracy domowej stanowi nieodłączny czynnik procesu dydaktycznego stosowanego przez większość nauczycieli MOW; 2) treści zadawanych prac domowych są zrozumiałe dla większości wychowanków; 3) nauczyciele regularnie kontrolują i objaśniają zadawane prace domowe.

W latach 2018 - 2021 poczucie bezpieczeństwa wychowanków w Ośrodku oceniane było na podstawie anonimowych ankiet opracowanych przez psychologa. W badaniach ankietowych uczestniczyli aktualnie przebywający wychowankowie MOW¹¹⁹. Z analiz ankiet wynikało że: w MOW wychowankowie czują się bezpiecznie, a przemoc, której doznawali miała miejsce ze strony starszych kolegów i dotyczyła: wyśmiewania, zaczepiania, szturchania, kopania i wymuszania pieniędzy, zastraszania, przezywania. Działo się to w łazienkach w szkole i internacie oraz na korytarzu w szkole. Wychowankowie najczęściej próbowali sobie radzić z tym problemem sami, nie informując o tym nikogo. Główne wnioski sformułowane na podstawie ankiet dotyczyły: uczenia wychowanków nawiązywania właściwych kontaktów z dorosłymi; podnoszenia świadomości, jak ważne jest zgłaszanie sytuacji, w których nieletni doświadczają przemocy.

(akta kontroli str. 628-631)

3.5 Pracownicy MOW nie pełnili funkcji opiekuna usamodzielnienia w odniesieniu do żadnego z 12 objętych szczegółowym badaniem wychowanków.

(akta kontroli str. 488-497)

3.6 MOW monitorował dalsze losy byłych wychowanków z wykorzystaniem ankiet¹²⁰ rozsyłanych do rodziców/opiekunów prawnych wychowanków, PCPR/MOPR, placówek opiekuńczo-wychowawczych. W latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020 rozesłanych zostało odpowiednio: 36¹²¹ i 40¹²² ankiet. W obydwu latach zwrotnie nie otrzymano po 20 ankiet (tj. 55,5% i 50%). Na podstawie otrzymanych zwrotnie ankiet nie były opracowywane analizy zbiorcze.

(akta kontroli str. 687-688)

3.7 Wniosek sformułowany w wyniku kontroli NIK z 2017 r. został zrealizowany. W latach 2018-2020 MOW funkcjonował całorocznie, również w okresie wakacyjnym. Nie był wynajmowany na wypoczynek letni.

(akta kontroli str. 776)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność MOW w zbadanym powyżej zakresie. W Ośrodku przeprowadzane były wielospecjalistyczne oceny, w których zawarto wszystkie wymagane elementy. Dwa razy do roku dokonywano oceny efektów podejmowanych działań wypracowując na ich podstawie wnioski do dalszej pracy. Przeprowadzane badania poziomu bezpieczeństwa wychowanków wskazuje, na sukcesywną poprawę w tym zakresie. Ośrodek posiadał wiedzę

¹¹⁹ Ankietowani udzielali odpowiedzi na pytania dotyczące m.in.: przejawów agresji w Ośrodku, rodzajów występujących aktów przemocy, miejsc występowania przemocy, reakcji na przemoc osób udzielających pomocy.

¹²⁰ Pytania ankietowe dotyczyły: kontynuacji nauki oraz rodzaju szkoły, podjęcia pracy i założenia rodziny.

¹²¹ W tym: 12 wychowanków skreślonych z powodu długotrwałej nieusprawiedliwionej nieobecności, 18 z powodu ukończenia 18 roku życia, pięciu z powodu zmiany środka wychowawczego, jednego z powodu przeniesienia ze względów wychowawczych.

¹²² W tym: 13 wychowanków skreślonych z powodu długotrwałej nieusprawiedliwionej nieobecności, 22 z powodu ukończenia 18 roku życia, czterech z powodu zmiany środka wychowawczego, jednego z powodu przeniesienia ze względów wychowawczych.

o usamodzielniających się wychowankach, monitorując ich dalsze losy z wykorzystaniem ankiet.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

- Uwagi Dokumentacja wychowanków, w zakresie IPE-T powinna być prowadzona rzetelnie, w sposób niebudzący żadnych wątpliwości, dotyczących składów zespołów opracowujących programy, zapisów w nich ujmowanych, a także terminów ich wprowadzenia. Powinna ona rzetelnie obrazować cały proces resocjalizacyjny i terapeutyczny, jaki zachodzi u wychowanków w trakcie pobytu w MOW.
- Wnioski
1. Przestrzeganie terminów przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego obiektów MOW.
 2. Spełnienie na terenie MOW wymagań z zakresu bezpieczeństwa, o których mowa w rozporządzeniu MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj.
 - trwałą naprawę nawierzchni oraz oświetlenia obiektu;
 - opracowanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego Ośrodka;
 - umieszczenie planów ewakuacyjnych w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp.
 3. Rzetelne opracowywanie IPE-T, zawierających wszystkie wymagane elementy dla każdego wychowanka przyjętego do MOW.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie realizacji
wniosków.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 20 lipca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Bogusław Wójcik
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis